

Verslag Informatiebijeenkomst Geuroverlast Tuindorp Oostzaan

Datum: 24 juni 2024, 19.00 – 21.30 uur

Locatie: Het Zonnehuis, Zonneplein 30, Amsterdam

Aanwezig: Vanuit de OD: Juriaan Mellema, Anke Hopman, Robin Liefers, Nicky Hoebe, Brenda Abma, Edgar Asma, René Faas
Vanuit ICL: Anthony Zanelli, Vincent Brugge, Erik Wegman
Vanuit de GGD: Saskia van der Zee
Vanuit de Provincie Noord Holland: Lotte ten Harmsen van der Beek
Vanuit de Gemeente Amsterdam: Sven Maureau, Eric Thelen, Merijn Vroonhof, Fatima ben Hadi
Bewoners Tuindorp Oostzaan, Noord en NDSM
Vertegenwoordigers van de pers en de politiek
Dagvoorzitter: Basti Baroncini

Verslag: Carolien van Lith – Allround Office Management

1. Opening en welkom

De dagvoorzitter, Basti Baroncini, opent de informatiebijeenkomst om 19.05 uur en heet de aanwezigen welkom. Hij licht het doel van deze informatiebijeenkomst toe.

2. Het doel van de informatiebijeenkomst

Op 20 februari en 6 mei jl. zijn er brieven gestuurd door het bewonerscollectief over de aanhoudende stankoverlast, hun zorgen over de gezondheidseffecten en hoe dit aan te pakken. Het doel van deze informatiebijeenkomst is om een goed gesprek te faciliteren. Hiervoor zijn er vertegenwoordigers van ICL, de Omgevingsdienst NZKG, de GGD, de Provincie Noord Holland en de Gemeente Amsterdam aanwezig. Ook zijn er vertegenwoordigers vanuit de politiek en de pers aanwezig. Er zijn vooraf afspraken gemaakt dat er geen video opnames worden gemaakt en men niet herkenbaar op foto's staat. Van deze informatiebijeenkomst wordt ook een verslag gemaakt door een onafhankelijk notulist. Dit verslag zal worden gedeeld via e-mail, voor zover de e-mailadressen bekend zijn, en via de website van de OD NZKG.

Op de vraag van de dagvoorzitter wanneer men de avond geslaagd vindt, antwoordt een drietal bewoners dat de avond geslaagd is als men gehoord wordt, als er duidelijkheid komt over de toekomst van ICL en wanneer er weer vrij geademd kan worden.

Er zijn klachten van benauwdheid en stankoverlast. De bewoners geven aan dit al 18 jaar te signaleren zonder dat er schot in de zaak komt. Er wordt verwezen naar de gemeente, naar de provincie en naar de OD. Men heeft het idee van het spreekwoordelijke kastje naar de muur gestuurd te worden en wil serieus genomen worden.

De dagvoorzitter licht toe dat er voorafgaand aan deze informatiebijeenkomst 130 vragen zijn ingediend door de bewoners. Deze zullen schriftelijk worden beantwoord. De GGD zal na de presentatie de vragen mondeling beantwoorden. Desgevraagd zegt de GGD dat dit is vanwege werkdruk en tijdgebrek.

Gebaseerd op de vragen zijn er presentaties gemaakt. De meeste vragen zijn aan ICL gesteld. ICL zal daarom starten met de presentaties. Na iedere presentatie is er ruimte voor het stellen van aanvullende vragen. Na afloop van het plenaire deel van de bijeenkomst is er een informatiemarkt, verdeeld in vier eilanden, om specifieke vragen te beantwoorden. Verzoek aan de bewoners om detailvragen daar te stellen.

Opmerking/correctie GGD:

Als mensen nog onbeantwoorde vragen voor de GGD hebben, kunnen zij bellen naar: (020) 5555405 of mailen naar: leefomgeving@ggd.amsterdam.nl, voor het maken van een belafpraak

3. Presentaties, vragen en antwoorden

- ICL

De presentatie wordt gegeven door Anthony Zanelli, vice president, en Vincent Brugge, algemeen directeur, van ICL.

ICL licht toe dat besloten is dat het bedrijf in Amsterdam blijft. De focus is verlegd van verhuizen naar een toekomst op de huidige locatie waarbij het initiatief is genomen om goed naar de geurhinder te kijken en te

onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om hier iets aan te doen. ICL is bij deze informatiebijeenkomst aanwezig om te luisteren naar de zorgen en klachten en om te laten zien dat deze serieus worden genomen. Het merendeel van de vooraf ontvangen vragen gaan over geur, waar het vandaan komt, of het schadelijk is en wat ICL gaat doen.

ICL heeft de fabriek begin jaren 80 aangekocht en biedt werkgelegenheid aan een honderdtal mensen. De ligging aan het Noordzeekanaal met de mogelijkheid tot het lossen van zeeschepen is een belangrijk aspect. Het merendeel van de geur komt uit de twee kleinere schoorstenen zonder rook, niet uit de schoorsteen met rook.

Voor de productie van kunstmest wordt geen gebruik gemaakt van ammonium nitraat en/of ammoniak waardoor er geen extern risico is. De belangrijkste grondstof is fosfaat ontstaan door afzetting van organismen op de zeebodem. Fosfaaterts bevat kleine concentraties organische stoffen.

Mercaptanen zijn chemische verbindingen die lijken op alcoholen maar waarbij het zuurstofatoom in de alcoholgroep is vervangen door een zwavelatoom. In lage concentraties zoals gebruikt door ICL zijn mercaptanen niet schadelijk maar vormen wel voor de geurcomponent.

In 2019 is de business case over de verhuisplannen gestart waarvoor intensief onderzoek is gedaan. Door de Covid-crisis zijn de kosten die gemoeid zijn met de verhuizing gestegen van de beoogde € 120 miljoen naar € 300 miljoen. Hierdoor was de business case niet meer haalbaar en werd het onmogelijk de plannen voor de verhuizing voort te zetten. Met de OD zijn afspraken gemaakt dat als de verhuizing niet meer door zou gaan, er haast gemaakt zou worden met het verlenen van de vergunningen. Binnenkort komt er een nieuwe vergunning en dan worden de best beschikbare technieken gebruikt om de geuren die vrijkomen bij het ontsluiten van de grondstoffen, te beperken.

Klachten over de geur komen bij de OD terecht. Er waren voor 2019 ook klachten vanuit Tuindorp Oostzaan maar niet op het niveau zoals nu het geval is. Mogelijk speelt de nieuwbouw op het NDSM terrein een rol in de duidelijke toename van de klachten sinds medio vorig jaar. ICL voldoet echter wel aan de provinciale richtlijnen maar neemt de overlast serieus mede doordat nu op de huidige locatie wordt gebleven. ICL wil dan ook extra maatregelen nemen.

ICL is reeds bezig met het vervangen van fosfaaterts door rioolwaterslibas wat gemeten aan de schoorsteen een geur emissiereductie van circa 90% kan opleveren. Volledige vervanging is echter nog niet mogelijk. ICL wil een tweesporenbeleid volgen, enerzijds door in te zetten op alternatieve grondstoffen en hergebruik van fosfaten en anderzijds door ervoor te zorgen dat op de schoorsteen de geurcomponenten verminderen. In juli 2024 worden hiermee proeven gedaan. Dit jaar wil ICL ook testen op geurmaskering wat echter niet de voorkeur heeft. Ook wil ICL een test doen met chemisch oxideren. Andere opties zijn thermische naverbranding wat ook niet de voorkeur heeft mede vanwege de extra CO₂ uitstoot en het biofilter. Dit zijn de korte termijn plannen. Zoals gezegd, volgen in juli de eerste tests.

Vraag bewoner: de bewoner spreekt namens de bureu Westerpark Haven. ICL zegt dat volgens de business case verhuizen te duur werd. In de brief van de gemeente zijn de milieuvergunning en business case genoemd. Aan het begin van de presentatie is gezegd dat ICL op de huidige locatie blijft. In 2013 is echter door ICL gezegd dat de investeringen voor 15 jaar zijn. Als er nu op deze locatie geïnvesteerd moet worden op geuroverlast en economische aantasting en vervolgens moet de grond schoon worden opgeleverd in 2040 dan zijn daar aanzienlijke kosten mee gemoeid. ICL moet nu beantwoorden aan de eisen van de milieuvergunning voor water, lucht, stof en overlast. Bij een biologisch proces is er nog meer overlast van vrachtwagens die nieuwe stoffen moeten aanvoeren.

Antwoord ICL: er is een milieuvergunning en er zijn kosten. Er wordt naar kosten en risico's gekeken, zowel ten aanzien van de business maar ook in het kader van de risico's bij verhuizing. Deze aspecten zijn uiteindelijk onderdeel geweest van de besluitvorming. ICL zag geen problemen in het verkrijgen van een normale milieuvergunning. Het risico werd gezien ten aanzien van de stikstof.

Bewoner: in het jaarverslag 2023 wordt gezegd dat ICL duurzaam is. ICL heeft een enorme kans gekregen van de gemeente Amsterdam en van Nederland. In 2017 is het ICL gelukt om met 50% minder winstbelasting te kunnen produceren en wellicht is er meer compensatie gekregen met betrekking tot het opleveren van de grond. De bewoner vraagt om in overweging te nemen om tegen hogerhand te zeggen te moeten voldoen alle milieuvorwaarden in Europa, ook op de huidige locatie.

Antwoord ICL: ICL is ook teleurgesteld dat de verhuizing niet doorging. Er wordt aan alle eisen voldaan en waar dat niet het geval is, is ICL in gesprek met de OD.

Bewoner: volgens de presentatie zouden er niet per se schadelijke stoffen vrijkomen en wordt aan de wet- en regelgeving voldaan. Bij de eerste slide is toegelicht dat er geen ammoniak wordt gebruikt maar kan ICL iets zeggen over de schadelijke stoffen?

Antwoord ICL: in principe zijn de schadelijke stoffen zeer beperkt. Er wordt als grondstof geen ammoniak

gebruikt wat een giftig gas is. Bij het productieproces wordt ammoniumsulfaat gebruikt wat een onschadelijke stof is. Ammoniak wordt dus niet gebruikt maar wel een stikstofhoudende grondstof.

Bewoner: er zijn vanaf het begin al problemen geweest bij de overheid en bij de gemeente. Niemand doet iets, het gaat alleen 'om de knikkers'. Hetzelfde speelt in Amsterdam Noord bij een fabriek, die ook in Rotterdam staat en bij Tata Steel. ICL is niet geloofwaardig. De bewoner wil dat er binnen een week iets wordt gedaan en stapt anders naar de krant.

Bewoner: de geur lijkt op verbrand plastic wat op de keel slaat. Wat blijkt uit een onderzoek van Follow the Money is dat ICL kunstmest produceert met gassen. De controlled release fertilizers zijn aangelengd met polymeren die geleidelijk aan hun werk doen.

Antwoord ICL: over de gassen zegt ICL dat dit niet klopt. Het is wel correct wat de bewoner zegt over de controlled release fertilizers. Deze werden echter niet in Amsterdam maar bij de productievestiging in Heerlen gemaakt en zijn sinds twee jaar verboden. ICL is het eerste bedrijf dat een biologisch afbreekbare coating heeft ontwikkeld en in productie heeft genomen. Dit heeft echter totaal geen relatie met de problemen in Amsterdam.

Opmerking/Correctie ICL:

...dat ICL kunstmest produceert met PLASTICS/POLYMEREN

Over de PLASTICS/POLYMEREN zegt ICL dat dit niet klopt

Deze werden echter niet in Amsterdam maar bij de productievestiging in Heerlen gemaakt en WORDEN BINNENKORT verboden, DAAROM HEET ICL een biologisch afbreekbare coating ontwikkeld...

Bewoner: er is nog een component en dat zijn de anti klontermiddelen. Dat zijn ook polymeren.

Antwoord ICL: het proces van ICL is gebaseerd op mineralen. Daarbij gaat het om wat kalium chloride en ammoniumsulfaat.

Opmerking/Correctie ICL:

het proces van ICL is gebaseerd op mineralen EN ER WORDEN GEEN ANTI-KLONTERMIDDELEN GEBRUIKT

Bewoner: de bewoonster zag de mededelingen over de proef die wordt genomen. Zij vraagt wanneer de bewoners de uitkomsten kunnen verwachten en wat het oplevert qua stankreductie. Er wordt gezegd geur maar de bewoners vinden het stank. Er is ook gezegd dat met de best beschikbare technieken gewerkt gaat worden. Zij vraagt zich af of deze in de vergunning worden opgenomen.

Antwoord ICL: voor de onderzoeken worden al de best beschikbare technieken gebruikt. Over de eis die daaraan wordt gesteld, vindt overleg plaats. ICL wil graag meerdere technieken onderzoeken om het maximale effect te kunnen bereiken. ICL is graag bereid om de bewoners elk half jaar bij te praten. Vertrouwen wordt niet gesmeed door mooie woorden maar door acties.

Bewoner: per wanneer zijn er resultaten te verwachten van de stankreductie en wat zijn de doelstellingen van ICL? Wat zijn 'de beste technieken'? Deze zijn jaren geleden al vastgesteld. Er zijn ongetwijfeld ontwikkelingen.

Antwoord ICL: de huidige technieken zijn een 10-15 jaar oud. Er is bij meting een onder- en bovengrens. Hopelijk kan zo snel mogelijk gestart worden maar eerst zal er onderzoek moeten worden gedaan. De ambitie was een reductie van 30% maar dit blijkt niet voldoende. Wellicht is 50% haalbaar. Volgende maand start er een proef.

Opmerking/Correctie ICL:

De huidige BEST BESCHIKBARE TECHNIEKEN zijn een 10-15 jaar oud. Er WORDT BIJ BBT ALTIJD een onder- en bovengrens AANGEGEVEN.

Bewoner: waarom zijn deze maatregelen niet eerder genomen?

Antwoord ICL: voorheen waren er ook al klachten maar deze zijn sinds 2019 toegenomen. Toen is er in verband met de voorgenomen verhuizing ook naar gekeken. Nu is besloten om op de huidige locatie te blijven, wil ICL als goede burens voortgaan. Het heeft geen zin om te investeren in een fabriek die gaat verhuizen.

Opmerking/Correctie ICL:

Het HAD geen zin om te investeren in een fabriek die gaat verhuizen

Bewoner: hoe groot is de kans dat het moederbedrijf gaat investeren in een bedrijf dat er nog maar beperkte tijd is? Die kan dit toch ook tegenhouden als er onvoldoende financiën voor zijn?

Antwoord ICL: dit raakt aan wat wij net vertelden. In die context moeten wij ervoor zorgen een goede buur te blijven en voor zover er normen van toepassing zijn, zullen wij daaraan moeten voldoen.

Bewoner: welke economische incentives zitten er in het contract? Is het mogelijk om van het contract af te komen?

Antwoord ICL: ICL heeft geen behoefte om van het contract af te komen. Het bedrijf is gevestigd in de haven wat belangrijk is. Er wordt aanzienlijk geïnvesteerd. Die weg wordt ingeslagen.

Bewoner: ICL zegt alles serieus te nemen maar het was storend dat toen een andere bewoner zijn boosheid uitsprak, het idee gegeven werd niet serieus genomen te worden. Er is al 18 jaar overlast. De verhuizing was gepland in 2024/25. Wie is er dan niet serieus genomen? Er waren dus klachten maar die hadden ook serieus genomen moeten worden.

Antwoord ICL: de klachten waren er destijds, maar tot 2019 waren deze beperkt. Er is altijd wel sprake geweest van geur, maar niet in die mate.

Opmerking/Correctie ICL:

Er is altijd wel sprake geweest van KLACHTEN maar niet in die mate.

Bewoner: er zijn inderdaad al 18 jaar klachten. Wat is met de klachten gedaan? Zijn deze serieus genomen?

Antwoord ICL: de klachten komen bij de OD terecht en deze leidt ze verder. Wat gemeld is, is beperkt.

Bewoner: er zijn apparaten opgehangen om geur te meten. Vanaf dag één is er stank geweest. De bewoner voelt zich niet serieus genomen. Er is een kankeratlas en juist Tuindorp Oostzaan is daarin fel rood gekleurd. Er komt hier dus meer longkanker voor dan in andere gebieden. Wat is de relatie tussen ICL en de mate van longkanker?

Antwoord ICL: volgens ICL is er geen relatie tussen de uitstoot en longkanker. ICL juicht echter toe dat er in de Gemeenteraad is voorgesteld dat dit verder wordt onderzocht.

Bewoner: in 2007 is er een convenant gesloten om te voorkomen dat mensen zouden gaan klagen, wist men al dat er overlast zou komen en buurtbewoners last zouden gaan krijgen. Met het convenant is getracht klachten te voorkomen omdat men wist waar men aan begon. Men weet echter niet waar men aan begint. Bij de Houthavens is men geïnformeerd, bij de NDSM niet.

Antwoord ICL: het convenant is een complex verhaal. Toen er woningbouw werd gepland bij de NSDM werf heeft ICL gezegd dat het niet verstandig was om woningen te bouwen zo dicht bij de industrie. Binnen de gemeente zijn daar afspraken over gemaakt. Toen heeft ICL het juridisch verweer gestopt. Mede door het convenant zijn er afspraken gemaakt dat bewoners zouden worden voorgelicht.

Bewoner: de bewoner heeft in het Parool gelezen dat de werknemers van ICL vorige week het werk hebben neergelegd, ook vanwege een veiligere werkomgeving. Heeft dit te maken met de stoffen waarmee men werkt?

Antwoord ICL: ICL merkt op dat het neerleggen van het werk over arbeidsvoorwaarden/pensioen ging.

Bewoner: de bewoners zitten in de stank. Wat is de winst over 2023?

Antwoord ICL: Circa 700 miljoen. Dit betreft niet alleen de fabriek in het Westelijk havengebied.

Opmerking/Correctie ICL:

Circa 700 miljoen VOOR HEEL ICL.

Bewoner: afgelopen dinsdag stond de fabriek uit vanwege een werkonderbreking, vandaag ook. Is dit toeval?

Antwoord ICL: dat is geen toeval. De fabriek staat soms stil vanwege onderhoud.

Opmerking/Correctie ICL:

DAT IS TOEVAL.

Bewoner: volgens de bewoner stond in een artikel dat de winst slechts 4,7 miljoen bedroeg voor een dergelijke fabriek. Dit geeft aan dat er sprake is van bestuurlijk onvermogen. Dit bedrijf voorkomt dus dat er een Haven Stad gebouwd kan worden voor meer dan 100.000 mensen, voor 4,7 miljoen per jaar.

Antwoord ICL: er zitten meerdere bedrijven in het gebied. Het feit dat ICL zou vertrekken zou voor Haven Stad niet uitmaken.

Bewoner: kun je rustig slapen als je voor een bedrijf werkt dat niet alleen stank veroorzaakt maar ook een

vervuilend product maakt. Kunstmest maakt dat water vervuult en de opwarming van de aarde versnelt. Zelf zit de bewoonster al 10 jaar in de stank en doet al 10 jaar melding.

Antwoord ICL: begrijpt de overlast en er komen onderzoeken

Bewoner: het gaat om een woordkeuze, stand of geur. Wat is de definitie van ICL van een klacht?

Antwoord ICL: iedere melding die bij de OD binnenkomt, wordt doorgestuurd. Als meerdere mensen hebben gemeld op een bepaalde datum en tijd, worden de meldingen bij elkaar gevoegd.

Bewoner: hoeveel keer is het gebeurd dat er in individuele gevallen een schadevergoeding is aangeboden naar aanleiding van de overlast? Is er een financiële compensatie?

Antwoord ICL: ICL is niet alleen verantwoordelijk voor alle geuroverlast in Amsterdam Noord, maar is een van de bedrijven in het Westelijk havengebied. Aan de geur gaat iets gedaan worden. Dit betekent niet dat alles dan weg is. De meldingen worden uitgebreid onderzocht. Als er niet geproduceerd wordt, is er geen geuroverlast. Alle klachten worden geanalyseerd. Er is overigens geen financiële compensatie.

Opmerking/Correctie ICL:

Aan de geur gaat iets gedaan worden VOOR ZOVER ICL DAAR VERANTWOORDELIJK VOOR IS

Bewoner: als laatste optie zijn bio producten genoemd. Gaat het om een beperking van geuroverlast van 30-50% of van 90-100%?

Antwoord ICL: de diverse technieken en wat ze opleveren, worden onderzocht. Een bio filter is mogelijk maar is kwetsbaar.

- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

De presentatie wordt gegeven door Juriaan Mellema en Anke Hopman. Zij lichten toe wat de OD doet zoals vergunningen verlenen door vergunningverleners, toezicht door toezichthouders, handhaving en het uitvoeren van milieutaken door specialisten op dat gebied. Het doel is een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving. De OD deelt de zorgen van de bewoners. Zij mogen van de OD verwachten dat deze zich maximaal, binnen de mogelijkheden, inspant.

Vanaf 2019 is de OD in contact met voornamelijk de bewoners van Tuindorp Oostzaan. Vanaf 2023 is dit contact uitgebreid en zijn daar de bewoners van de NDSM werf en de Houthavens bij gekomen. Er zijn controles gedaan, ook door inzet van E-noses. De emissies vallen onder de verantwoordelijkheid van de bedrijven zelf. Zij dienen zelf metingen te laten uitvoeren door een gecertificeerd meetbedrijf. De OD monitort dit. In het geval van ICL wordt aan de emissienorm voldaan. Voor de zoutzuur meting is wel een handhavingstraject gestart.

Opmerking/correctie OD NKZG:

Voor zoutzuur WORDT NIET AAN DE EMISSIENORM VOLDAAN en hiervoor is een handhavingstraject gestart.

Sinds 2023 zijn er 600 meldingen van overlast ontvangen. Dit maakt dat de zorgen groot zijn. Naar aanleiding van de meldingen wordt gekeken of de geur zelf waargenomen kan worden en of er andere bronnen zijn. De geuroverlast is het resultaat van de productieomstandigheden.

De vergunning uit 2003 bevat geen normering voor geur maar wel voor lucht. De normeringen zijn in 2007 geactualiseerd aan de hand van de nieuwste BBT (best beschikbare techniek) die in Europa wordt vastgesteld. Als deze in Europa wordt vastgesteld, moet deze in de vergunningen geïmplementeerd worden.

Opmerking/correctie OD NKZG:

de normeringen voor lucht zijn in 2008 geactualiseerd.

De verhuizing had een mooie kans geboden om een nieuwe fabriek neer te zetten volgens de nieuwste technieken. Nu dit niet doorgaat, wordt gekeken welke maatregelen kunnen worden geïmplementeerd om de geur zoveel mogelijk terug te dringen. De OD heeft de verwachting dat ICL doet wat het kan maar dit kan ook via de vergunningen worden afgedwongen. Binnen de mogelijkheden die wet- en regelgeving biedt, wordt zo scherp mogelijk getoetst. Er lopen aanvragen voor een revisie van de vergunningen. Er is al veel informatie gevraagd en aangeleverd. Deze wordt beoordeeld en getoetst en er wordt gekeken of er meer nodig is. Als de OD van mening is dat er meer mogelijk is, wordt dit besproken en desnoods in de vergunning opgenomen.

Hoe verloopt nu de procedure naar een nieuwe vergunning?

ICL is gevraagd om voor eind augustus meer informatie aan te leveren. De OD beoordeelt deze en stelt een conceptvergunning op. Deze wordt dan gepresenteerd waarbij wordt aangegeven wat de effecten zijn. Daarna wordt de vergunning in ontwerp gepubliceerd. Dit is het moment waarop gedurende zes weken na publicatie

zienswijze kan worden ingediend om invloed uit te oefenen op de vergunning. Desgevraagd zegt de OD dat de bewoners die een e-mailadres hebben gegeven hierover worden geïnformeerd. Naar verwachting is dit in november. Alle ontvangen zienswijzen worden geïnventariseerd. Daarna wordt er gereageerd op de ingediende zienswijzen en wordt de vergunning definitief. De vergunning wordt in principe voor onbepaalde tijd verleend maar bij wijzigingen in wet- en regelgeving of bij nieuwe technieken wordt de vergunning hierop aangepast.

Opmerking/correctie OD NZKG:

de bewoners die een emailadres hebben achtergelaten ZULLEN VIA DE MAIL WORDEN GEÏNFORMEERD OVER DE BIJEENKOMST WAARIN HET CONCEPT VAN DE ONTWERPVERGUNNING ZAL WORDEN GEPRESENTEERD.

Bewoner: ook nu wordt 2019 genoemd. Waar zijn die meldingen terecht gekomen? De vergunning is voor onbepaalde tijd. Hoe kan het dat in deze dichtbevolkte stad een vergunning voor onbepaalde tijd wordt verleend en wat er is gebeurd met de meldingen van voor 2019?

Antwoord OD: het is niet zo dat er voor 2019 geen meldingen waren. Er zijn toen wel onderzoeken geweest waaruit bleek dat aan de norm werd voldaan. De voorgenomen verhuizing had de mogelijkheid kunnen geven om eerder stappen te zetten maar deze gaat helaas niet door. Het is overigens in de milieu wetgeving zo geregeld dat milieuvergunningen voor onbepaalde tijd zijn. Als er echter nieuwe Europese wet- en regelgeving is, dan wordt de vergunning daarop aangepast.

Bewoner: waarom is er geen tussentijdse revisie geweest?

Antwoord OD: Het belangrijkste luchtdocument dateert uit 2007. Momenteel is men bezig met een revisie van dat document maar dat is nog niet definitief.

Bewoner: er is gezegd dat er meer meldingen zijn gedaan na 2019. De bewoonster wist eigenlijk niet zo goed welke weg te bewandelen voor meldingen/klachten. Via via heeft zij uiteindelijk de weg gevonden maar het is niet echt bekend hoe en waar je de meldingen moet doen. Hierover dient beter gecommuniceerd te worden.

Bewoner: wordt er ook gekeken naar de geur en worden de mercaptanen gemeten?

Antwoord OD: het gaat erom hoe de geurnormering is opgenomen. De vergunning geeft geen scherpe normen over geuroverlast. Er wordt wel verscherping gezocht.

Bewoner: de bewoonster zegt een heel aantal meldingen te hebben gedaan en is hier op een gegeven moment maar mee gestopt bij gebrek aan antwoord. Zij voelt zich niet gehoord.

Antwoord OD: inmiddels is bekend dat er geuroverlast is maar het is wel van belang om te blijven melden.

Bewoner: wat denkt de OD dat de reden is van de gestegen meldingen?

Antwoord OD: bij melding wordt ook altijd gekeken of er procesgegevens zijn geweest. Er is geen productiestijging maar blijkbaar ervaren veel mensen meer overlast.

Bewoner: uit de presentatie blijkt dat aan de normeringen wordt voldaan. Wat wordt er gedaan met de normen voor zoutzuur? Er is gezegd dat aan wet- en regelgeving wordt voldaan maar blijkbaar is dit niet het geval.

Antwoord OD: welk effect zoutzuur op de gezondheid heeft, is een vraag voor de GGD. De OD is een handhavingstraject gestart en er is een last onder dwangsom opgelegd waartegen door ICL bezwaar is aangetekend en zienswijze is ingediend. Dit ligt nu ter juridische beoordeling.

Bewoner: wordt de accumulatie van de diverse bedrijven meegenomen in de metingen? Welke macht en middelen heeft de OD om feitelijk iets te doen?

Antwoord OD: accumulatie is een lastig onderwerp. Vergunningen en handhaving zijn per bedrijf. De OD heeft dit onder de aandacht gebracht van de wetmakers. Bij het vaststellen van een aanvaardbaar geurniveau wordt een aantal factoren afgewogen. De afgegeven signalen worden daarin meegenomen. Een belangrijk onderdeel is het provinciaal geurbeleid waarvan de provincie als beleidsmaker de initiator is. De mogelijkheden van de OD zitten in de afweging van de factoren van het provinciaal beleid.

Bewoner: er lopen nog twee andere handhavingstrajecten. Welke zijn dit?

Antwoord OD: de eerste betreft stoffenspreiding. Dan gaat het om grondstoffen en de transportbanden naar het terrein. Het tweede handhavingstraject betreft een inspectie op onderhoud.

Bewoner: worden de revisievergunning en ambtshalve wijziging gecombineerd?

Antwoord OD: er is een revisietraject gestart. Het is belangrijk dat er snel een goede nieuwe vergunning komt. Met meer informatie ter beschikking is het makkelijker te toetsen of al het mogelijke wordt gedaan. De ambtshalve wijziging wordt voorbereid. Mocht het revisietraject om diverse redenen vastlopen, kan alsnog

besloten worden de ambtshalve wijziging door te zetten.

Bewoner: zijn de armslag en de wet- en regelgeving voldoende om de overlast te beperken en daar echt iets aan te doen?

Antwoord OD: wet- en regelgeving spreekt van een aanvaardbaar geurniveau. Kijkend naar de overlast in de maatschappij is daar geen eenduidig ja of nee op te antwoorden.

- **GGD**

Saskia van der Zee is namens de GGD aanwezig en licht haar PowerPoint presentatie toe.

De GGD is er voor de gezondheid van de Amsterdammers. Uitstoot/emissie is wat er in de lucht wordt gebracht. Er zijn veel bronnen die samen de luchtkwaliteit bepalen. Ook vervuiling van elders waait over.

In de vergunning worden eisen gesteld aan de maximale uitstoot en aan de geur maar ook aan de concentratie van geur zijn maximale eisen gesteld. De bedrijven zijn hiervoor zelf verantwoordelijk. Op emissieregistratie.nl/data/bedrijfsrapporten zijn de rapportages van de bedrijven te vinden. Grote vervuilers moeten regelmatig hun uitstoot laten meten. De OD toets de resultaten dan aan de vergunning.

Opmerking/correctie GGD:

"In de vergunning worden eisen gesteld aan de maximale uitstoot VAN STOFFEN. ALLEEN VOOR geur ZIJN ER MAXIMALE EISEN GESTELD aan de concentratie IN DE WOONOMGEVING.

In 2023 is geconcludeerd dat de omwonenden beter beschermd moeten worden tegen uitstoot. In de omgeving van ICL zijn klachten geconstateerd zoals klachten van de luchtwegen en de ogen. De Gezondheidsraad heeft geconcludeerd dat hinder op zichzelf al een negatief effect heeft op de gezondheid. De concentratie van geur en van schadelijke stoffen wordt berekend op basis van de meting van de uitstoot. Voor geur is dit wel gekoppeld aan de vergunning maar voor individuele stoffen niet.

Opmerking/correctie GGD:

In 2023 is DOOR DE ONDERZOEKSRaad VOOR DE VEILIGHEID geconcludeerd dat de omwonenden beter beschermd moeten worden tegen uitstoot VAN DE INDUSTRIE

De GGD is van mening dat luchtmetingen het probleem niet oplossen. De discussie gaat over de oorsprong van de geur. Luchtmetingen kunnen niet specifiek gekoppeld worden aan ICL. Een meting die bij de schoorsteen wordt gedaan, kan wel aan een specifiek bedrijf gekoppeld worden. De GGD kan geen zoutzuur meten maar wel fijnstof. De verhoogde waarde daarvan in Tuindorp Oostzaan kan te maken hebben met de uitstoot van de bedrijven.

Opmerking/correctie GGD:

De GGD is van mening dat luchtmetingen IN DE WOONWIJK het probleem niet oplossen.

Een aantal jaar geleden is er een verspreidingsberekening uitgevoerd door de OD. In 2021 was de verspreiding aanzienlijk lager dan in 2024. De metingen worden vergeleken met de chemische richtwaarde. Deze waarde wordt niet overschreden. De normen zijn bedoeld voor incidenten en chemische calamiteiten. De berekende bijdrage van ICL in de woonomgeving is in 2024 hoger dan in 2021. Omwonenden hebben gezondheidsklachten die passen bij de door ICL uitgestoten stoffen.

Opmerking/correctie GGD:

In 2021 was de UITSTOOT aanzienlijk lager dan in 2024.

Opmerking/correctie GGD:

Belangrijkste punt, en conclusie: DE UITSTOOT MOET BLIJVEND EN AANTOONBAAR TERUG WORDEN GEBRACHT

Bewoner: hoe zijn de grote verschillen tussen 2021 en 2024 te verklaren?

Antwoord GGD: de taak van de GGD is om te meten maar niet om conclusies te verbinden aan de oorzaak. ICL merkt op het niet eens te zijn met de berekeningen van de OD en ook duidelijk te hebben aangegeven op welke punt de berekening niet klopt.

Opmerking/correctie GGD:

Antwoord GGD: "de taak van de GGD is om te meten maar niet om conclusies te verbinden aan de oorzaak" Moet zijn: DE GGD KRIJGT VAN DE OD GEGEVENS OVER DE BEREKENDE CONCENTRATIES IN DE WOONOMGEVING EN DIE WORDEN DOOR ONS GEINTERPRETEERD. DE VRAAG OVER HET GROTE VERSCHIL TUSSEN 2021 EN 2024 MOET JE AAN ICL STELLEN.

Bewoner: hoe kan de GGD conclusies trekken uit een meting aan de schoorsteen die door ICL zelf wordt gedaan?

Antwoord GGD: de GGD heeft geen middelen om zelf te meten. Het meten door de bedrijven zelf is de in Nederland geldende afspraak.

Opmerking/correctie GGD:

“de GGD heeft geen middelen om zelf te meten” moet zijn “de **OD** heeft geen onbeperkte middelen om zelf te meten”. Want de GGD doet nooit emissie-metingen aan de schoorsteen, geen enkele GGD in NL.

Bewoner: er is in het gebied een verhoogd aantal gevallen van kanker geconstateerd. Wat is de mening van de GGD hierover?

Antwoord GGD: ICL stoot, zoals veel fabrieken, stoffen uit die kankerverwekkend kunnen zijn. Longkanker wordt voornamelijk veroorzaakt door roken. Uit onderzoek is gebleken dat het percentage rokers in Noord hoger is dan het landelijke gemiddelde van 18%. Dat er in Noord een verhoogd aantal gevallen van longkanker is, laat zich niet verklaren in de uitstoot.

Bewoner: er is gezegd wat de GGD níet kan maar wat kan de GGD wél?

Antwoord GGD: de GGD adviseert de gemeente op het gebied van schone lucht. Deze adviserende rol heeft in principe geen relatie tot de industrie.

Opmerking/correctie GGD:

de GGD adviseert gemeenten **GEVRAAGD EN ONGEVRAAGD** op het gebied van schone lucht **EN BEHEERT HET LUCHTMEETNET**. Deze adviserende rol heeft in principe geen relatie tot de industrie. **HET METEN VAN DE UITSTOOT IS GEEN TAAK VAN DE GGD EN DE GGD HEEFT GEEN BEVOEGDHEID OM MAATREGELEN BIJ DE INDUSTRIE AF TE DWINGEN.**

Bewoner: zijn er voldoende medewerkers van de GGD om deze taak uit te voeren?

Antwoord GGD: het naar beneden brengen van de uitstoot is het belangrijkste.

Bewoner: is de GGD er ook van op de hoogte dat er in andere stadsdelen van Amsterdam meer wordt gerookt dan in Noord maar dat in die stadsdelen het aantal gevallen van longkanker lager is?

Antwoord GGD: kijkend naar het onderzoek van 2022 rookt 24% van de Amsterdammers maar in Noord is dit 28%.

Opmerking/correctie GGD:

toevoegen aan het antwoord: in Nederland rookt gemiddeld 18% van de volwassenen

Bewoner: er kan meer onderzoek worden gedaan. De lucht ruikt naar geschroeid plastic. Overigens zou het gebied op de kaart rood moeten kleuren als er in Amsterdam Noord meer zou worden gerookt.

Antwoord GGD: de kaart is op basis van alle bronnen die er zijn. Roken is gerelateerd aan longkanker. De uitstoot niet per se.

Bewoner: de bewoonster is vanuit haar achtergrond als gezondheidswetenschapper van mening dat er geen aanname gedaan kan worden wat de precieze oorzaak is van longkanker. Zij vraagt of er een longkankeronderzoek is gedaan in deze omgeving.

Antwoord GGD: fijnstof is schadelijk, daar is geen twijfel over en kan kanker veroorzaken. Van de uitstoot van ICL is niet aangetoond dat deze longkanker veroorzaakt.

- **Provincie Noord Holland**

Lotte ten Harmsen van der Beek licht het deel van de Provincie toe. Desgevraagd zegt zij dat de Provincie zich met dit incidentele geval bezig houdt naar aanleiding van een ontvangen brief van bewoners aan het IJ. Zij zijn mee geweest naar de Commissie Gezonde Leefomgeving. De brief wordt gewaardeerd.

Opmerking/correctie provincie:

Onjuist: “Desgevraagd zegt zij dat de Provincie zich met dit incidentele geval bezig houdt naar aanleiding van een ontvangen brief van bewoners aan het IJ. Zij zijn mee geweest naar de Commissie Gezonde Leefomgeving.”

Correctie: “De Provincie is bevoegd gezag voor ICL en is vanuit deze rol betrokken. Ook heeft de provincie een brief ontvangen van het bewonersinitiatief Adem Vrij aan het IJ, de provincie is bezig de brief te beantwoorden. Afvaardiging van dit initiatief heeft ook ingesproken in de Commissie Leefomgeving over dit onderwerp.”

De Provincie Noord Holland is het bevoegd gezag en uiteindelijk verantwoordelijk voor vergunningverlening, waaronder geur, maar ook voor het geurbeleid. Tevens is de Provincie verantwoordelijk voor meldingen die binnenkomen en toezicht en handhaving. Deze taken zijn gedelegeerd naar de OD. De Provincie maakt het beleid. Bij de ambitie voor een gezonde leefomgeving hoort ook beleid maken op geur. Er zijn weinig landelijke kaders en regelgeving voor geurbeleid. De vraag is echter of dit voldoende is. Op dit moment is er een vergadering in Haarlem van de Commissie Leefomgeving. Het gaat echter om beleid op de langere termijn. De ambitie is om meer aandacht te geven aan accumulatie en er wordt gekeken naar de verschillende bronnen, piekbelasting en een betere normering. ICL is een bedrijf dat provinciaal van belang is. Momenteel is er een spanningsveld tussen dat belang, wonen en een gezonde leefomgeving. Bewoners ervaren al lange tijd problemen. Het staat nu meer in de publieke belangstelling naast het feit dat er een kentering is in de samenleving. Het is een lastige kwestie maar het economisch belang heeft niet per se voorrang op een gezonde leefomgeving. ICL mag op de locatie blijven. Het bevoegd gezag heeft hier geen invloed op.

Opmerking/correctie provincie

Onjuist: "ICL is een bedrijf dat provinciaal van belang is"

Correctie: "ICL is een bedrijf op een industrieterrein van provinciaal belang (een gebied door de provincie aangewezen voor processen van zware industrie)"

De Provincie steunt de motie Meten in de Wijk en wil hierin nauw samenwerken met de gemeente Amsterdam en de bewoners. In reactie op de opmerking van de dagvoorzitter dat het verkennen van een ambitie vrij open klinkt, zegt de Provincie dat er nu inhoudelijke vragen worden gesteld in de Provinciale Staten over de gezonde leefomgeving. Als het daar is vastgesteld, kan pas begonnen worden met het maken van beleid. De bewoners kunnen meedenken door hun e-mailadres op te geven.

Opmerking/correctie provincie

Onjuist: "In reactie op de opmerking van de dagvoorzitter dat het verkennen van een ambitie vrij open klinkt, zegt de Provincie dat er nu inhoudelijke vragen worden gesteld in de Provinciale Staten over de gezonde leefomgeving. Als het daar is vastgesteld, kan pas begonnen worden met het maken van beleid."

Correctie: "Zodra de startnotitie gezonde leefomgeving is vastgesteld door Provinciale Staten, kunnen we aan de slag met de uitwerking van concreet beleid, waaronder geurbeleid."

Onjuist: "De bewoners kunnen meedenken door hun e-mailadres op te geven"

Correctie: "De bewoners kunnen worden betrokken bij de uitvoering Motie Meten in de Wijk door hun e-mailadres op te geven tijdens de bewonersavond."

Bewoner: het bedrijf mag zelf de metingen doen. Er is geen enkele dwang. Door het beschikbaar stellen van € 120 miljoen* (NB: zie opmerking Gemeente Amsterdam) worden alle bestuurlijke normen overschreden. Hij pleit voor onteigening.

Antwoord Provincie: er is begrip voor de teleurstelling. De zorg en de zorgen worden meegenomen naar de bestuurder. Daarna kan een terugkoppeling worden gegeven.

Bewoner(s): de bewoners horen dit al 18 jaar. Waar zijn alle e-mails gebleven die zijn gestuurd? De gemeente wijst naar de OD en de OD naar de Provincie. Er is nu een enorme stijging van het aantal klachten over stank en geur. Waarom denkt men dat er zo weinig vertrouwen is in de overheid? De GGD zegt dat er gemeten moet worden waar de uitstoot plaats vindt maar ICL voert zelf de metingen uit. De GGD heeft niet de mogelijkheden om te meten. Waar moet men dan zijn voor een juiste meting?

Antwoord Provincie: dat de bedrijven zelf de metingen doen, is tot nu toe wet- en regelgeving. Er wordt onderzocht met welke partijen de metingen gedaan kunnen worden. Dit is nu bij Provinciale Staten neergelegd. Vanaf 1 januari jl. is de Omgevingswet van kracht die verplicht om bepaalde zaken op een bepaalde manier te regelen. Een verantwoording terug in de tijd kan niet meer gegeven worden.

Bewoner: de vraag gaat over een beleidsregel geur. Een beleidsregel is bij uitstek het middel voor het bevoegd gezag om marktpartijen te informeren wat de norm inhoudt. Wanneer wordt de beleidsregel herzien en gaat de Provincie de bewoners serieus nemen?

Antwoord Provincie: die ambitie is er inderdaad.

Bewoner(s): zitten er in de vergunning ook ijkpunten in de tijd?

Antwoord Provincie: daar kan op dit moment geen antwoord op gegeven worden.

Bewoner: Amsterdam heeft in 2013 een bestemmingsplan gemaakt waarin het betreffende gebied is gekaderd.

Het bestemmingsplan anticipeert op woningbouw. De Provincie heeft toegestaan dat ICL een nieuwe IPCC installatie mocht bouwen terwijl er nergens bezwaar is gemaakt in verband met woningbouw. Hoe betrouwbaar zijn de OD, de Provincie en de gemeente Amsterdam? De Provincie als bevoegd gezag heeft niet de gelegenheid genomen om een advies uit te brengen over woningbouw. De Omgevingswet gaat ervan uit dat er een integrale beoordeling is. De bewoner ziet dit niet terug.

- **Gemeente Amsterdam**

De gemeente licht toe dat vertegenwoordigers van Amsterdam met ICL hebben onderhandeld over de verhuizing. Om misverstanden te voorkomen wordt benadrukt dat wat Amsterdam investeert anders is dan wat ICL investeert. In de business case ging het om *een investering door ICL van € 120 miljoen**. ICL heeft tot 31 december 2040 een huurcontracten met het Havenbedrijf, niet als zodanig met de gemeente Amsterdam. Het Havenbedrijf is een aparte organisatie maar is wel een 100% deelneming van de gemeente Amsterdam. Met betrekking tot de convenanten licht de gemeente toe dat toen er gesproken is over de woningbouw bij de NDSM en de Houthaven hebben de grote bedrijven in dat gebied in eerste instantie bezwaar gemaakt tegen de ontwikkelingen. De gemeente Amsterdam, de bedrijven en Provincie hebben convenanten gesloten waarbij is gezegd dat de gemeente bereid een innovatiefonds in te stellen voor de verschillende bedrijven zodat zij innovatief aan de slag kunnen om te verduurzamen. Het geld dat door de gemeente beschikbaar is gesteld via het innovatiefonds wordt beheerd door de Port of Amsterdam (het Havenbedrijf). Er is nog geld in het innovatiefonds voor innovatieve maatregelen.

Ook naar aanleiding van het rapport over Tata Steel neemt de gemeente de klachten serieus. Er is een notitie 'Omliggende Industrie' opgesteld. In de omgevingsvisie van Amsterdam is opgenomen dat Amsterdam deze en andere industrie nodig heeft voor de economie. De huurovereenkomsten lopen pas eind 2040 af waardoor er tot dan geaccepteerd zal moeten worden dat die bedrijven in dat gebied zitten. Wel kan er gekeken worden hoe dit zo goed mogelijk in te richten, zowel voor de burgers als voor de industrie.

Het vraagstuk dat centraal staat, is hoe de balans te vinden tussen het welzijn van de bewoners en de industriële emissies. Deze, maar ook de uitstoot van verkeer, hebben de grootste invloed op de luchtkwaliteit.

Een van de belangrijkste vragen is hoe invulling te geven aan de motie die in de Gemeenteraad is ingediend. Deze is toen aangenomen en er is advies uitgebracht. De Provincie en de Gemeente hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om in te vullen hoe een beter beeld gekregen kan worden. Het is ook van belang om met de bewoners samen te werken met betrekking tot het delen van informatie en om samen met de bewoners vragen te beantwoorden over wat er gemeten wordt, waar de meeste overlast is, hoe vaak, waar de stoffen vandaan komen en welke conclusies er over een gezonde leefomgeving getrokken kunnen worden. E-noses registreren niet alle stoffen en geven een beperkt inzicht, ook in de herkomst van de geur.

Bewoner(s): de bewoners van de NDSM werf zijn niet voor deze geuroverlast gewaarschuwd door de gemeente. Uit de vragen en opmerkingen van de aanwezige bewoners blijkt dat men al lang bezig is deze kwestie te melden. De gemeente dient hier actie op te ondernemen. Op basis van de informatie van de OD wordt er milieuvergunning voor onbepaalde tijd verleend. Heeft de gemeente middelen om te zeggen dat de huurovereenkomst in 2040 wordt beëindigd of is er een mogelijkheid dat het verlengd wordt?

Antwoord Gemeente: de gemeente is niet voornemens om een nieuw contract af te sluiten.

Bewoner: het economisch belang en de middelen die ICL genereert was een overweging om de vergunning te verlenen. Het gaat dus om een economisch belang versus gezondheidsrisico's

Antwoord Gemeente: de vergunningen worden verleend door de OD, niet door de gemeente. Het is lastig om een harde conclusie te trekken over de relatie industrie en gezondheidsrisico's.

Bewoner: zijn er eisen verbonden aan het innovatiefonds hoe te zorgen voor verbetering?

Antwoord Gemeente: de OD is door de Provincie gemandateerd voor de handhaving. Er zijn eisen hoe het innovatiefonds moet worden ingezet. Als ICL een voorstel doet voor extra maatregelen die daadwerkelijk een verschil maken, mogen ze een beroep doen op het innovatiefonds.

4. Afronding en sluiting

De dagvoorzitter hoopt dat iedereen in de gelegenheid is geweest om alle vragen te stellen. Eventueel aanvullende vragen kunnen bij de vier eilanden worden gesteld.

Het verslag van deze bijeenkomst zal worden verstuurd naar de bij de OD opgegeven e-mailadressen en zal geplaatst worden op de website van de OD.

Met dank voor een ieders komst en bijdrage wordt de informatiebijeenkomst om 21.30 uur beëindigd.